

Strateg af den Moltke'ske Art ikke heller; koldblodige og sindrig-mathematiske Beregninger laa ham fjærnt, men det Øjeblik, da det gjaldt at storme frem i Spidsen for en Armé med hævet Kaarde, fuld Musik, flyvende Faner og et *Vive la France!* paa Læben — det Øjeblik fandt altid Canrobert rede.

Canrobert passede ikke til at lede den vanskelige Belejring af Sebastopol; her var hans klassiske Heroisme ikke det, hvortil der trængtes. Tropperne elskede han. Under Koleraepidemien lagde han sig ved Siden af en Syg for at vise, at det var Overtro med Smitten. Ved *Alma* holdt han midt i den voldsomste Kugleregn. Ved *Inkermann* blev han saaret i Armen af en Granatsplint, men forblev under hele Slaget til Hest og tændte med sine glødende Ord Armeens Begejstring. Saaledes vendte Canrobert hjem til Paris som en Heros — men ikke som en sejrrig Feltherre.

Napoleon III havde knyttet Canrobert nær til sig; han anvendte ham nu, medens Krimkrigen fortsatte sin Udvikling, til en Mission til de nordiske Hoffer. Vestmagternes Flaade var allerede i Sommeren 1854 løbet ind i Østersøen og havde erobret den beskedne og fordringsløse lille Fæstning *Bomarsund* paa Alandsøerne; længere kom den ikke, og mere udrettede den ikke heller. Den russiske Flaade laa vel forvaret ved Kronstadt og holdt »Civilisationens og Frihedens« Forsvarere i Skak. Da imidlertid Krigens endelige Udfald ikke var sikkert, ansaa Napoleon III — der maaske ikke heller havde noget imod at have ogsaa skandinaviske Gesandter tilstede ved Freden i Paris — det for hensigtsmæssigt at vinde i det mindste Sverige-Norge for Vestmagterne. Canrobert kom da i November Maaned 1855 til Stockholm, hvor han fandt en glimrende Modtagelse. Det Haab om at faa Finland tilbage, som Sverige skimtede gennem Alliancen med de over Czarriget sejrende Vestmagter, bidrog maaske sit til, at den svensk-norske Konge indlod sig i ret vidtgaaende Forhandlinger med det nye franske Kejserrige, der i Canrobert havde sendt en af sine berømteste Soldater som Gesandt til Stockholm. Generalen sluttede paa sin Kejsers Vegne den Traktat med den skandinaviske Union, at Vestmagterne garanterede Sverige-Norges Integritet, medens Unionen forpligtede sig til »ikke at afstaa nogen Del af det svensk-norske Territorium til Rusland eller at lade Rusland besætte nogen Del af Unionens Riger og Lande«. Canrobert modtog Serafimer-Ordenen og forlod Stockholm.

Paa Vejen hjem aflagde den berømte franske General et Besøg i Kjøbenhavn. Hans Nærværelse her i et Øjeblik, hvor en stor Krig satte Evropa i Bevægelse, kunde ikke gaa ubemærket hen, og den Del af den danske Presse, der overhovedet havde politisk Sans, beskæftigede sig levende med Canrobert og hans formentlige Mission. Den herskende Mening, der kom offentlig til Orde, var den, at Danmark burde bevare sin Neutralitet; med mange Grunde henvistes der til Forskellen mellem Sverige-Norges og Danmarks Interesser i det russiske Spørgsmaal, og om end Sympathierne for Canroberts Person og »den gamle Allierede«, som han repræsenterede, vare store i hine nationalliberale Dage, saa savnede man dog i høj Grad en virkelig Anledning for Danmark til at risikere et stort Parti.

Canrobert blev ogsaa ved Frederik VII's Hof modtaget med megen Courtoisie, og han dekoreredes med Landets højeste Orden, Elefanten. Der skulde vel hermed udtrykkes, hvilken Beundring man nærrede for det nyskabte franske Kejserdømme, dets Kejsers og dets hæderkronede Ambassadør. Danmark bøjede sig for den store Vestmagt, der havde sendt en berømt Soldat op til dets Konge, og det modtog ham, som det sømmede sig. Men udover disse Grænser blev Begivenheden ikke bragt; der undertegnede ingen Traktat, som kunde drage Følger efter sig, og Canroberts Besøg i Kjøbenhavn antog Karakter af et gensidigt Galanteri, en Høflighedsakt, hvis Konsekvenser i hvert Fald paa ingen Maade kunde blive af indgribende Betydning for nogen af Parterne.

I Canroberts lange Karrière er hans nordiske Rejse i 1855 det eneste eksklusivt politiske Punkt. Han var ikke Politiker — han manglede baade Lyst og Ævne til at fægte med de fine og spinkle Vaaben, der ere i Brug i den politiske Krigskunst. Han var en Tid lang Senator efter 1870, men han passede ikke ind i en parlamentarisk Forsamlings Rammer, og han var især ikke paa sin Plads i en Republiks Førstekammer. Imidlertid

er der en Dag i hans Senatorperiode, der er bleven berømt, og som ikke savner historisk Interesse. Talen var om Statskupet i 1851, og den gamle Maréchal greb Lejligheden til at klarlægge sin Stilling til dette triste Punkt i Paris' Historie.

Canrobert var den Gang en ung Officer. 19 Aar gammel var han i 1828 bleven Secondlieutenant, og han begyndte sin militære Løbebane i Algier, hvor han var med i de fleste af de legendariske Zouav-Kampe. Han avancerede med stor Hast — han vandt i hvert Slag en ny Grad. Det er fra denne Periode, at man fortæller om ham, at han i Spidsen for sin Kolonne stormede en Breche, der var skudt ind ved Belejringen af Konstantine, og hvori faa Minutter før 200 Mand under *Lamoricière* vare blevne sprængte i Luften af en Krudtmine. Obersten udbød: »Æreslegionens Kors til den, der stormer denne Breche!« og Kaptajn Canrobert stormer den midt i en djævelsk Kugleregn, naar ind i Byen, fortsætter den dumdristige Kamp i Gaderne og erobrer hvert enkelt Hus. Fra da af var Canrobert berømt, og Legenderne samle sig om hans lokkede Hoved. Hans lange Haar, der en Tid havde gjort ham til Genstand for Drillerier, blev historisk. Ved *Zaatcha* — hvor han var Oberst i Zouavregimentet — glimrende han som ingensinde før; Belejringen trak ud, og Kampen var bleven rasende, da Canrobert rykkede frem. Inden han kommanderede Storm, raabte han til sine Folk:

»Zouaver! Husk paa, at hvis der blæses Retræte, er det ikke for Jer!«
og med det lange Haar flagrende om Skuldrene kastede han sig ind i det vildeste Haandgemæng og bragte Franskmandene Sejren.

Dette var Canroberts Debut'er som Soldat. Han var bleven Brigadegeneral med 42 Aar og blev kaldet til Paris, hvor de store Begivenheder forberedtes. Som Søn af en gammel legitimistisk Familie kunde han ikke søle sig Louis Napoleon meget hengiven, og det er derfor i enhver Henseende sandsynligt, at han kun yderst modstræbende tog Del i Prins-Præsidentens Statskup den 2den December 1851. Han var ofte bleven fremstillet som en af de Generaler, der havde befaleet at skyde paa Mængden paa Boulevarderne, og endnu i de allersidste Dage forsøgte et snæversynet og tarveligt Demokrati i det franske Parlament at berøve den tapre Soldat den sidste Ære: at blive begravet paa Nationens Bekostning, ved at gentage disse letfærdige Beskyldninger. Maréchal har selv i Senatet fremstillet Begivenheden, som den var. Det er sandt, at han befalede over en Brigade, der var udkommanderet for at holde Orden i Paris efter Statskupet. Han udførte en højere Ordre, saaledes som det var hans Pligt som Soldat. Men der blev ikke paa hans Befaling affyret et eneste Skud mod Mængden; alene Troppformationen forbød dette, men Generalen havde desuden uafbrudt ladet Tambouren slaa Signalet: »Ophør med Skydningen.« Tambouren faldt ved Canroberts Side — »ramt af et Skud, der visselig ikke var bestemt for ham« — og provokeret af Mængden gav enkelte Geledder Ild, men standsede den strax, da Generalen red hen til dem og i de strængeste Udtryk foreholdt dem at holde inde.

Dette er Canroberts Rolle hin triste 2den December 1851.

Efter denne Dag vandt Kejsers Napoleon III François Certain-Canrobert for sig; han blev endog en af *les intimes* ved det andet Kejserdømmes galante Hof. Han var en af de ypperste Repræsentanter for Napoleonernes Soldater, en Krieger, der havde svunget sin Kaarde under mange Himmelstrøg og altid med Glans; han var dertil en galant Mand, hvis martialske Elegance og Ydre dekorerede fortræffeligt ved et nyt Hof. Kun hans lange Haar vakte Kejsersens Mishag, og han bad en Dag Canrobert om at lade det klippe. Men Generalen svarede blot:

»Sire! Mit Haar tilhører allerede Historien og vil en Gang ogsaa komme til at tilhøre Legenden!«

Efter at Canrobert havde nedlagt sin Kommando paa Krim og var vendt tilbage til Frankrig, beklædte han højere militære Poster. Han deltog med Hæder i den italienske Krig, udnævntes til *Maréchal de Franc* og blev som Følge heraf »Kejsers Fætter«, men spillede dog ikke nogen fremtrædende Rolle i denne Epoke. Men da Krimen 1870 udbød, og det andet Kejserdømme knagede i alle Fuger, fandt Canrobert paany sin fordums Glans. Ved *Gravelotte* red han før Slaget langs Gelederne og opmuntrede sine Folk. Fjenden fik Øje paa Maréchal og hans Eskorte og

rettede Kanonerne mod dem; det regnede med Kugler og Granatstumper om den, og Adjutanterne bøjede Hovedet for at undgaa Projektilerne. »Hvorfor hilser I mine Børn? Vi er jo ikke i en Salon!« udbød Canrobert. Han tog levende Del i Slaget og fik Flygtningene til paany at styrte sig ind i Kampen med Raabet: Leve Canrobert! Men især er hans Optræden ved *Saint-Privat* bleven berømt; han og de udmærkede Soldater, han befalede, kæmpede i denne lille Landsby, hvis Navn nu er kendt over hele Evropa, med et Mod og en Udholdenhed, som man ikke formaar at karakterisere med faa Ord. Det var et af de Momenter i den rædselsfulde Krig, der hævdede den franske Armés Ry og skaffede den større Ære end mange af dens berømteste Sejre. Alene *Saint-Privat* var tilstrækkelig til at bedække Canroberts Navn med Hæder.

Nu er den sidste i den straalende Række af Maréchaller af Frankrig død; han var bleven 86 Aar gammel, og Regeringer og Konstitutioner havde afløst hverandre i hans Tid. Endnu 24 Aar efter det vældige Nederlag tilhørte han den franske Hær, og den havde Del i hans Hæder; han var den, der i sin Person legemliggjorde et halvt Sekels Sejre og Triumfer, den, der ved sit blotte Navn kaldte store Erindringer frem. Konstantine og Alma, Magenta og *Saint-Privat* — det var hele Kejserdømmets Storhed og Fald, der rummedes i hans Levnet. Napoleons Ven, Kejsersinde Eugénies Kavaller, Tuileriernes Stolthed, Soldaternes Yndling, Folkets Helt — han havde baaret alle disse Navne og fortjent dem. Hans Maréchalstav og hans lange Haar, hans Ord og hans Person — det var altsammen gaaet over i den Legende, hvori kun de store Navne faa Plads. Og han var da saaledes den levende Erindring om en stolt Tid, der var svunden, og som Republiken ikke kunde faa glemt. Den affældige Olding, der endnu besad den højeste kejserlige Udmærkelse, behøvede blot at vise sit lange, hvide Haar i Paris' Gader for at vække Napoleonslegenden tillive igen midt i den tredje Republik. Aarene gik, uden at Canrobert blev glemt. Tværtimod voxede Venerationen om denne hæderkronede Olding fra Dag til Dag, og ved hans Død har Frankrig og Evropa vist hans Minde den Ære, der tilkom den sidste og en af de tapreste af de berømte Maréchaller af Frankrig.

Franz v. Jessen.

Solskin i Stuen.

I en lys og lystig Lue
danser Støvet i min Stue
— Se, der staar en Jakobsstige
lige ind i Solens Rige!

Disse Støvnugs Millioner,
det er Engles Legioner —
Se, hvor Røgen fra Cigaren
snor sig gennem Engleskaren!

Se, Begoniens Blad, det skønne,
store, laadne, saftiggrønne
gennemskinneth! — Blodig røde
Haarkarnettets Aarer gløde.

Se, der flyder gyldne Flammer
ud fra alle Billedrammer;
Lampekuplen paa Kaminen
skyder Gnister som Rubinen.

Og det grønne Fløjl paa Stolen,
halvt i Skygge, halvt i Solen,
er en Æng, hvor Skovens dybe
Skygger over Bunden krybe.

— Og du selv, min lille Frue —
midt i Leg og Lys og Lue
leger du med Fantasier,
lilles du i Drømmerier!

Ludv. Holstein.

